

UZASADNIENIE

Apelacja obrońcy obwinionej okazała się o tyle zasadna, iż skutkowałą złagodzeniem zastosowanej wobec niego reakcji karnej.

Apelacja kwestionuje stanowisko sądu z pozycji wyjaśnień obwinionej oraz własnych subiektywnych ocen wymowy przeprowadzonych na rozprawie dowodów, przy wybiórczym i subiektywnym ujęciu ich zakresu, charakteru i treści. Okoliczności wskazane w motywach zaskarżonego wyroku dały jednak sądowi merytorycznemu podstawę do poczynienia ustaleń faktycznych odnośnie sprawstwa obwinionej.

Uznając zatem, iż apelacja nie dostarczyła argumentów, które mogłyby prowadzić do uniewinnienia obwinionego – brak było w tym zakresie - podstaw do jej uwzględnienia.

W odniesieniu do powodów zastosowanej reakcji karnej argumentacja sądu I instancji była jednak niepełna.

Podstawowym aktem prawnym wyrażającym obowiązek utrzymania czystości i porządku jest ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z dnia 13 września 1996 r. (Dz.U. Nr 132, poz. 622 z późn. zm; dalej: CzystGmU). Utrzymanie czystości i porządku w gminie jest obowiązkowym zadaniem własnym tej jednostki samorządu terytorialnego. Rada gminy, po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, uchwała regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy; regulamin jest aktem prawa miejscowego.

Zgodnie z art. 5 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez: wyposażenie nieruchomości w worki lub pojemniki, przeznaczone do zbierania odpadów komunalnych, utrzymanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym oraz utrzymanie w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym miejsc gromadzenia odpadów, zbieranie w sposób selektywny powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych, pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi.

Za właściciela nieruchomości uznaje się współwłaścicieli, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością (art. 2 ust. 1 pkt 4 CzystGmU). Właściciel nieruchomości może powierzyć bezpośrednio utrzymanie porządku i czystości w obrębie nieruchomości innej osobie (dozorca). Wówczas odpowiedzialności podlega dozorca, którego obowiązek utrzymania porządku i czystości wynika z postanowień umowy lub stosunku pracy.

Utrzymanie czystości i porządku w gminie w czasie czynu określał regulamin (uchwała nr XXXII/342/21 Rady Miejskiej w R. z dnia 24 czerwca 2021 r w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy M. R.). Zgodnie z nim:

§ 1. 1. Właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku na terenie nieruchomości

poprzez:

1) zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych zgodnie z zasadami określonymi w niniejszym regulaminie;

2) prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, zgodnie z zasadami określonymi

w niniejszym regulaminie, celem ograniczenia ilości odpadów przeznaczonych do składowania;

3) przekazywanie niesegregowanych (zmieszanych) i segregowanych odpadów komunalnych przedsiębiorcy wyznaczonemu przez gminę w terminach określonych harmonogramem odbioru odpadów komunalnych;

4) zapewnienie przedsiębiorcy odbierającemu odpady komunalne wyznaczonemu przez gminę, swobodnego dostępu do pojemników lub worków, w których są składowane odpady, w terminach o 2. Właściciele nieruchomości utrzymują miejsca gromadzenia odpadów kreślonych w harmonogramie

§ 4. 1. Właściciele nieruchomości obowiązani są do selektywnego zbierania określonych w nim rodzajów odpadów komunalnych.

Skarżąca całkowicie pominęła te uregulowania, które mają wprost zastosowanie do obwinionej. Natomiast odnosi się do § 11 i 12, znajdujących się w rozdziale 3 (Częstotliwość i sposoby pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz terenów przeznaczonych do użytku publicznego). Przepisy te dotyczą usuwania odpadów przez właścicieli nieruchomości, zamieszkiwanych przez innych mieszkańców. Jest to odrębna

(szczególna) regulacja niż w § 5 i do obwinionej nie ma zastosowania.

Czynność sprawcza wykroczenia z art. 117 § 1 kw polega na zaniechaniu wykonania obowiązków lub niezastosowaniu się do wskazań i nakazów wydanych przez właściwe organy w celu zabezpieczenia należytego stanu sanitarnego i zwalczania chorób zakaźnych przez osobę, na której ciąży obowiązek utrzymania czystości i porządku w obrębie nieruchomości.

Nie ulega wątpliwości, że na działce w okresie objętym zarzutem na przedmiotowej posesji zalegało bardzo dużo śmieci, co potwierdza dokumentacja fotograficzna. Obwiniona takiego stanu działki nie kwestionowała. Jej sprawstwo w przypisanym zakresie nie budzi więc wątpliwości.

Wykroczenia z art. 117 § 1 kw można popełnić, zgodnie z ogólną regułą z art. 5 kw, zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie.

W tym wypadku obwiniona miała świadomość możliwości popełnienia czynu zabronionego (działka była pozostawiana bez dozoru i zabezpieczeń, nie kontrolowana). Nie mając woli jego popełnienia (gromadzenia śmieci na działce), miała wolę podjęcia w/w zachowania nieostrożnego, a zatem świadomie naruszała reguły ostrożności (nieumyślność uświadomiona). Istotnym więc elementem decydującym o ocenie świadomości jest kwestia, czego jest, a czego nie jest świadom sprawca. Należy podkreślić, że w wypadku tego czynu rozciągniętego w czasie, świadomość obwinionej ewoluowała, co skutkowało podjęciem działań związanych z uporządkowaniem i zabezpieczeniem działki, oraz kroków zmierzających do rozwiązania kwestii własności działki.

Ma rację obrońca, że sąd I instancji pominął szereg okoliczności korzystnych dla obwinionej. Przedmiotowa nieruchomość jest we współwłasności; drugi właściciel nie interesuje się nią, nie jest znane miejsce jego pobytu. Wezwanie do uprzątnięcia nieruchomości, odbierane były przez małoletniego syna obwinionej i nie można uznać ich za skutecznie doręczonych. Nieruchomość jest niezamieszkała. Obwiniona mieszka w C.. Zanieczyszczenia pochodziły od osób postronnych, które zaśmiecały tę działkę. Obwiniona podjęła działania w celu nawiązania kontaktu z drugą współwłaścicielką (bezskuteczne), a także środki prawne, aby dorowadzić do sprzedaży tej nieruchomości, co jest utrudnione z uwagi na prawdopodobną nieobecność tej współwłaścicielki w kraju.

Obwiniona podjęła działania, aby uprzątnąć i zabezpieczyć tę nieruchomość, co sfinalizowała w listopadzie 2022 roku. Wydatkowała na to 1800 złotych.

W świetle dyspozycji art. 39 § 1 kw z wypadkiem zasługującym na szczególne uwzględnienie mamy do czynienia, jeśli przemawiają za tym determinanty o charakterze podmiotowym (własności i warunki osobiste sprawcy) lub przedmiotowym (charakter i okoliczności czynu).

Sąd, stosując nadzwyczajne złagodzenie kary, może odstąpić od wymierzenia kilku, a nawet wszystkich kar dodatkowych, może również odstąpić od wymierzenia jednej kary dodatkowej, co nie stoi na przeszkodzie orzeczeniu innej, jeżeli jest to pożądane ze względu na szczególne okoliczności danej sprawy, a zwłaszcza ze względu na cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do skazanego (por. wyr. SN z 3.12.1974 r., III KR 308/74, OSNKW 1975, Nr 1, poz. 5). Mając na uwadze dość niski stopień społecznej szkodliwości popełnionego przez obwinioną wykroczenia oraz dodatkowo jej warunki osobiste, czy też to, że nie została wcześniej ukarana za popełnienie wykroczenia, sąd odwoławczy uznał, iż wystarczające będzie poprzestanie na stwierdzeniu sprawstwa obwinionej z jednoczesnym odstąpieniem na podstawie art. 39 § 1 kw, od wymierzenia jej kary.

Szczegółowe przesłanki dotyczące sprawcy uzasadniają postawioną wobec niego dodatnią prognozę kryminologiczną. Postawy obwinionej z punktu widzenia przyjętego przez porządek prawny systemu aksjologicznego – są pozytywne - i nie ma potrzeby ich korygowania poprzez wymierzanie jej kary.

Z tych wszystkich względów sąd okręgowy orzekł, jak w sentencji; na podstawie przepisów powołanych w wyroku zasądził od obwinionego 50 złotych tytułem zwrotu wydatków za postępowanie odwoławcze; uchylił w części orzeczenie z punktu 2 zaskarżonego wyroku dotyczące wymierzenia obwinionemu opłaty, albowiem w przypadku kary nagany – brak jest podstaw prawnych do jej zasądzenia.

Z tych wszystkich względów sąd okręgowy orzekł, jak w sentencji; na podstawie przepisów powołanych w wyroku zasądził od obwinionego 30 złotych opłaty za obie instancje i 50 złotych tytułem zwrotu wydatków za postępowanie odwoławcze.